DE ANTHRACE.

THESES

ANATOMICO-CHIRURGICÆ,

Quas, DEO JUVANTE, & Præside M. TUSSANO BORDENAVE, Artium & Chirurgiæ Magistro, Scholarum Antiquo Præposito, Professore Regio, Regiæ Chirurgorum Academiæ Consiliario & pro commercio extraneo Secretario, Academiæ Florentinæ Socio, *tueri conabitur*, JOANNES-JACOBUS ROBIN, *Altissiodorensis, in almâ Universitate Parisiensi, Artium liberalium Magister.*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,

Die Veneris, 29ª. mensis Novembris à sesqui secundâ post meridiem ad septimam. Anno R. S. H. 1765.

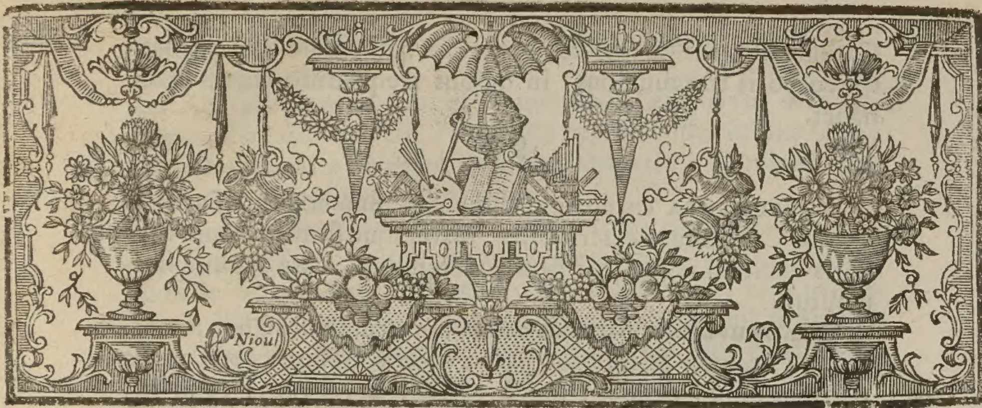
PRO ACTU PUBLICO
ET
MAGISTERII LAUREA.

Typis P. AL. LE PRIEUR, Regii Chirurg. Collegii Typographi.

M. DCC. LXV.

L

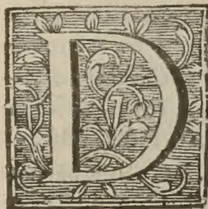

D. O. M.

DE ANTHRACE.

THESES

ANATOMICÆ & CHIRURGICÆ.

UM per vasa propria ritè absolvitur sanguinis circuitus, viget calor animalis functionesque ritè perficit corpus sanum. Si, aucto motu, inordinatè propellatur sanguis, versùsque minora vasa urgeat, jam adest morbosa diathesis, perturbantur partium munia & usus, destruens oritur calor, detrimentum experiuntur solida & fluida, mutatâque indole ad mutuam ruinam tendunt, nisi Arte ad Naturæ leges accommodatâ, status naturalis restituatur. Annumeratur meritò inter morbos frequentes Inflammatio, cujus sunt diversi gradus sicut & variæ species. Has omittimus, de Anthrace seu

Carbunculo tantùm dicturi, præmiſſis quibuſdam de tegumentis corporis communibus, in quibus frequentiùs ſedem ſuam habet.

§ I.

INTEGUMENTA corporis communia, numerantur Cutis & Textus Celluloſus : exterior illa, texturâque firmior totum corporis habitum tegit ; hic ſtructurâ tenuior, cuti internè ſupponitur.

QUADRUPLICEM partium ordinem in cute diſtingunt Anatomici. Præcipua & interior pars, cæteris craſſior, pro variis partibus modò denſior, modò rarior, fibris variis conflata, Corium vocatur. In corio annotantur fibræ elaſticæ diverſimodè cum vaſis arterioſis, venoſis & nervoſis implicatæ, quæ cellulas denſiores aut ſaltem intricatum efformant textum, ſicque mirâ diſpoſitione propriâ, nec non peculiari cum vicinis partibus connexione ſolidum offerunt involucrum, extenſile, contractile. Huic exteriùs apponuntur aliæ partes in cute diſtinguendæ.

E corio prodeunt nervorum extrema, tenuiſſimis vaſculorum propaginibus ſtipata, quæ papillas efformant per cutim univerſam diſperſas. Hæ papillæ non ubique æqualiter ſublatâ cuticulâ conſpicuæ in linguâ obtuſæ, conicæ, villoſæ apparent ; in labiis poſt macerationem villos offerunt ; in digitorum extremis difficiliùs deteguntur. Infrà cuticulæ foveolas ſedent, earumque per totam cutim exiſtentia, ſi non viſu, analogiâ ſaltem & uſu demonſtratur.

INTER papillarum ſpatiola annotatur ſubſtantia mollis, mucoſa, calore concreſcens, ægrè in Europæo, facilè in Africano Æthiope ſeparabilis, in linguâ brutorum poſt coctionem conſpicua, & innumeris foraminulis perforata, quæ cuticulæ adhærens papillas recipit, ſuſtinet, & ordinat. Hæc ſubſtantia corpus reticulare, ſeu meliùs mucoſum, nuncupatur. De ejus ſtructurâ inter ſe non conſentiunt Anatomici : hoc corpus ad humorum naturam referunt alii (*a*) ; minutiſſimis capillarium propaginibus hinc inde perreptantibus illud efformari vero propinquum arbitratur clar. Winſlowius (*b*) ; ipſum

(*a*) Haller prim. lin. Phyſiol. n. 4:8.
(*b*) *Expoſition Anatom. Traité des tégumens.*

autem coacto humore quodam è cute exhalante, tenuissimâ membranulâ contento, constitui, veritati non alienum videtur. Ab ipso repetendam esse nigredinem æthiopum demonstrant observationes? An à peculiari partium dispositione? An à specifico quodam humore per illud disperso? Nondum elucidaverunt experimenta Anatomica.

Excepta unguium regione, exteriùs involucrum cuti exhibet Cuticula seu Epidermis. Hæc membrana tenuis, quibusdam in locis crassior, pellucida, sicca, insensilis, vasis nervisque destituta, exteriùs lævigata, rugosa tamen, sulcis areolisque spiralibus digitorum in extremis, at pro aliis partibus diversè configuratis insculpta, interiùs inæqualis, tenuissimis vasculorum staminibus pilisque transeuntibus corio annexa, ipsâ-met cute magis extenditur, & versùs corporis interiora reflectitur. In ipsius substantiâ nullæ annotantur fibræ, lamellis tantùm tenuioribus in membranæ modum coadunatis contexta videtur; innumeris perforatur poris quorum majores pilis transitum præbent; minores sudori, perspirationi, resorbtioni dicantur. A partibus subjectis facilè solvitur cuticula; destructa renascitur; tritu, calore, compressione crassescit, distinctasque plures offert lamellas. Ab humore papillarum exudante pulposisque fibrillarum extremis simul concrescentibus, & per vim vitæ organicè dispositis, ipsius formatio & reparatio videntur repetendæ.

Ea quam modò diximus apparet cutis structura, dum post varias præparationes consideratur. Non eadem verò in statu contrà naturam reperitur; sic in emphysemate aut in œdemate evanescit corium illud solidum, elasticum, totumque in textum cellulosum resolvitur ad cuticulam usque; unde non sine ratione concludi posset, corium esse verum textum cellulosum & à textu cellulari supposito tantùm differe structurâ densiori, lamellis strictiùs cohærentibus, varioque fibrarum ordine à partibus vicinis mutuato.

Præter pilos & ungues, annotandæ sunt etiam in cute glandulæ minores, sebaceæ dictæ, hic & illic in superficie corporis disseminatæ. Hæ in facie præsertim, auribus, mammis, alis, inguinibus, &c. conspicuæ, humorem oleosum, crassiorem, vermiculatìm concrescentem, morâ nigricantem secernunt, minimisque osculis foràs deponunt, cuti leniendæ, laxandæ, & à frictu defendendæ idoneum. Oleosum quid cum

humore perſpirante per totam cutem exhalat, ab humore ſebaceo diſtinguendum; illud à pinguedine per poros cutis effluente repetendum, minimè verò à fictitiis glandulis miliaribus, ex analogiâ ſuppoſitis, nuſquam verò demonſtratis.

CORPORI exterius involucrum præbet cutis; ſimulque per totam ipſius ſuperficiem offert tactûs organum, in digitis manuum præſertim ſenſile, variè pro variis partibus diſtinguendum. Papillæ ſenſationi dicantur, quam tamen moderantur aliæ partes, quamque ritè diſpoſitæ perfectam referunt. Sic papillas molles, ad leviorem tactum ſenſiles, continet mucoſum corpus; has defendit cuticula, tactumque moderatur: hâc ſublatâ ſequitur ſenſatio moleſta, induratâ aut craſſiore factâ, imminuitur, deperditurque tactus.

ALTERUM corporis tegumentum commune præſtat membrana adipoſa, ſeu textus cellularis, qui non tantùm ſub cute annotandus; ſed versùs interiora corporis expanſus, ubique progreditur, in ipsâ-met viſcerum fabricâ obſervandus. Ille textus plurimis conſtans lamellis membranaceis diverſimodè diſpoſitis, cellulas efformat extenſione varias, inter ſe mutuò communicantes; ſicque licet pro variis partibus differre videatur, eadem eſt ipſius in toto corpore ſtructura, idem eſt uſus.

TEXTUM celluloſum ubique non proſequentes, ſufficiat hîc membranam adipoſam conſiderare. Hæc cum cute continua, craſſior quàm in aliis partibus, cellulas exhibet ampliores; innumeris vaſorum ſanguiferorum propaginibus perfunditur. Ex arteriis procedunt ductus peculiares, quibus in folliculis ſecernitur humor oleoſus, morâ craſſeſcens, reſolubilis tamen, defendendis, lubricandis, inungendis muſculis partibusque vicinis idoneus; idem ille humor ductibus propriis reſorbetur & per venas versùs circulationis alveum refertur.

Ex hac ſtructurâ patet membranam adipoſam, mollem, extenſilem, laxam, facilè diſtendi; ipſius vaſa tenuiora, minùs reſiſtentia, non ægrè ingurgitari, difficiliùs liberari; denique humorem in cellulis contentum variis de cauſis mutari, perverti. Non mirum ergo, ſi cutis & illa membrana inflammationum, abſceſſuum, aliorumque plurium morborum ſint frequentior ſedes.

§ I I.

Carbunculus eſt tumor phlegmonodes, intenſiſſimè inflammatorius, ex atro rubens, lividus, durus, cum dolore acerbiſſimo lancinante, cum vivido caloris ſenſu, ut plurimùm circumſcriptus, carni ſuppoſitæ quaſi affixus, quandoque prominens, in apice ſeu centro, breviori tempore, puſtulis ſeu cruſtâ ſæpius nigreſcens. In hoc-ce morbo dolor ſimilis ferè, qualis ab adurentibus adeſſe ſolet; cruſta inſenſilis, emortua, quaſi aduſta apparet; imminet gangræna, unde Latinis *carbo, ſeu carbunculus*, apud Græcos *Anthrax*, & ab Arababibus *Pruna* ſeu *ignis Perſicus* nuncupatur.

Peculiaris quædam ſe prodit hujusce mali indoles; tantâ vi enim, tantoque cum impetu ſævit, ut celerrimè & quidem intrà aliquot horarum ſpatium quandoque oriatur; vitale principium in parte affectâ lædit, imò deſtruit; ſuppurationem legitimam ſæpiùs impedit; ſaniem putridam & pejoris naturæ dant carnes lividæ & quaſi emortuæ, difficiliùsque ad vitam excitatæ ſuppurationem legitimam procreant. Cum tamen in omnibus carbunculis non ſemper æquè ferociter ſæviant hæc ſymptomata, hinc variæ diſtinguuntur eorum ſpecies, ideoque ſimplex aut compoſitus, benignus aut malignus habetur.

Carbunculus ſimplex minor eſt, circumſcriptus, durus, renitens, & plus minus-ve celeriter efformatâ cruſtâ leviori ad legitimam ſuppurationem tendit; vicinæ partes vix inficiuntur; mitiora apparent, ortâque ſuppuratione, modò remittuntur ſymptomata. Non item carbunculus compoſitus; magis extenſus vicinas partes afficit, dumque in centro verus efformatur carbo, jam longè latèque ſerpens malum in vicinis partibus ingurgitatis efformat ereſipelas aut phlegmonem; hinc non tantùm compoſitus, ſed etiam pro extenſione alterius morbi prædominantis tanquam ſpurius haberi poteſt.

Benignus dicitur carbunculus ille qui oritur à causâ ſimplici, cum mitioribus ſymptomatibus, in corpore cæteroquin ſano, & brevì ad finem tendit abſque accidentibus. Malignus contrà ille eſt quem pejora comitantur ſymptomata, uti convulſiones, delirium, nauſeæ, ſingultus, animi deliquium, &c. qui citò partes gangrænâ profundiori afficit, totique corpori peri-

culum & ruinam minatur; hic autem rursùs distingui potest, in pestilentem, si tempore pestis oriatur; in symptomaticum, quando, corpus depascente febri malignâ, morboque non remittente, efformatur; denique criticus erit, si sub finem morbi appareat.

His positis de carbunculi indole & variâ specie facilè patebit quomodo differat à phlegmone, furunculo, &c. attamen ad naturam phlegmonis plurimùm accedit, & ubi nascitur phlegmo, ibi est oritur carbunculus: hinc in cute textuque celluloso subjacente hujus ce mali sedes, præsertim si simplex sit aut benignus carbo; si verò sit compositus aut malignus, ad partes vicinas etiam extenditur, sphacelum que producit. Non ergo sedes ipsius repetenda in fictitiis glandulis miliaribus (*a*); huic sententiæ adversantur partium structura, morbique incipientis aut increscentis consideratio pathologica.

Inter carbunculi causas annotantur acrior sanguinis humorumque dispositio, perversus rerum non-naturalium usus, contactus venenorum, animaliumque peste aut morbo contagioso interemptorum, ea denique omnia quæ humores mutant & ad alcalinam indolem convertunt, aut corrosivum quid in corpore inducunt. Unde tunc si forte in quâlibet parte hæreat vitiatus humor, jam tenerrima vasorum stamina irritat, constringit, unde primò pruritus, tensio, dolor; dein causticorum more vitale principium suffocat, fluida inspissantur, stagnant, pars in centro induratur; imò pro vi veneni depositi quandoque in crustam gangrænosam, profundam mutatur; unde in vicinis tensio, pulsatio inflammatoria, urens dolor, febris aliaque pejora symptomata pro indole & extensione partis affectæ.

Expositis priùs carbunculi naturâ & differentiis, facilis fit ipsius diagnosis, cui non parùm conferunt signa commemorativa; hæc enim, dum morbi causam demonstrant, ipsius indolem, speciem, periculum que prænuntiant. Observandum tantùm est inflammatione violentissimâ naturam ipsius constitui, pustulamque seu crustam non semper adesse; constat enim morbum quandoque in ipsomet textu celluloso profundiùs oriri, ægros immanibus sæpè doloribus ardentibus & spasticis priùs affici, quàm carbunculus extrorsùm prodeat (*b*),

(*a*) Uti allegatur in libro: *Traité des tumeurs & des ulceres*, t. 1, p. 142.
(*b*) Juncker. Chir. conspect. tab. 8. p. 82.

gangrænosamque escarram interiùs lâtere, cute parùm mutatâ.

Anceps & periculi plena carbunculi prognosis : excepto enim illo qui à contactu contagioso oritur, tanquam crisis naturæque humorem perversum expellentis conamen habendus est hic morbus; attamen pro variâ specie non funestus æquè eventus prænuntiandus est. Unde, licet ex se periculi aliquid habere videatur carbunculus, periculum æstimandum est pro ipsius causâ, specie, situ & accidentibus. Hinc qui oritur à causâ externâ minùs noxius quàm qui pendet à causâ internâ; à causâ malignâ vulgari minùs periculosus, quam à causâ pestilenti; hic etiam dijudicandus pro modo quo prodit & exitu quem molitur. Carbunculus simplex meliùs cedit quàm spurius & complicatus; qui partes membranaceas, nervosas, juncturas occupat, periculosiùs tendit quàm qui textum cellulosum & partes carnosas tenet; denique ex accidentibus majoribus, vel quando post eruptionem retrocedit, pessimum habetur præsagium.

Cum summâ velocitate sua percurrit stadia carbunculus : vix formatus, jam ad suppurationem aut escarram gangrænosam tendit; unde ipsi opponenda curatio quæ non tantùm externa, sed & interna esse debet. Dum enim exteriùs sævit malum, pro variâ ipsius specie, causâ, tempore, varia victûs ratio diversaque medicamenta interiùs sunt præscribenda. Sic pro inflammationis gradu ægrique viribus, sanguinis missio plus minusve repetita, potus diluens, temperans, diaphoreticus, victus tenuis, alvum moventia, imò & emetica sæpiùs indicantur; contrà languente inflammatione, difficiliùs prorumpente carbunculo, præsertim pestilentiali, viribus naturâ morbi prostratis, competunt potus calidior, sudorem promovens, vim vasorum excitans, cardiaca cautè adhibita, corticis Peruviani usus, &c

Cum non eadem sit spes resolutionis in carbunculo ac in aliis tumoribus inflammatoriis, imò cum sæpiùs, tanquam noxius tentandus non sit hic morbi exitus, ideò in primis temporibus, pro inflammationis specie, admovenda sunt topica, vel simpliciter lenientia, si major inflammatio; vel, si minor sit aut languens, suppurationem promoventia, maturantia. Maturatione factâ, etiam si adsit crusta minor gangrænosa, exitus puri ferro aut topicis conciliatur, escarrâque deciduâ curatur ut ulcus.

Non eadem præstaret curatio majori carbunculo & ad gangrænam tendenti; malum sistendum, nihilque omittendum, ut corruptæ carnis à vivâ separatio promoveatur. Ad hunc finem, scarificationem laudant nonnulli (*a*), partemque corruptam ad sanam usque incidunt, ut sanies forâs eliminetur & aditus medicamentis antiputridis, suppurantibus, corrosivis variisque pro re natâ indicatis, concilietur. Hæc felici cum successu tentari possunt, languente suppuratione, stagnanteque materiâ in partium inertium texturâ: evacuatâ enim sanie, agentibusque medicamentis, vitæ restituuntur partes jam jam morituræ.

Si tanto cum impetu prorumpat carbunculus, ut densior fiat crusta gangrænosa, & sphacelosa immineat corruptio, totis viribus incumbendum ut materies morbosa fixa retineatur, & si possit, hîc attrahatur, vicinæ partes sanæ conserventur, denique ut gangræna ulteriùs depascens impediatur. Ideò non infeliciter cedunt suprà crustam gangrænosam, lapidiscaustici, aquæ fortis, præcipitati rubri usus; abstinendum à butyro antimonii, ne ad partes sanas penetrans medicamentum, gravissima symptomata, labemque interiùs vitæ accersat. Melius adhibentur oleum fervens, aut ferrum candens prudenter admotum. Hoc ultimum medium suadet Celsus, tantòque melius æstimandum, quò citiùs adurat, *neque enim id grave est, quia non sentit, quoniam caro mortua est. Finis que urendi est, dum ex omni parte sensus doloris est* (*b*). Hanc praxim felici usu comprobatam in peste Londinensi memorat Heisterus (*c*); imo tanta est ipsius vis & energia ut, referente Sculteto (*d*), carbunculus retrocedens ferro candente eminùs adhibito, rursùm prodierit.

Dum carbunculus increscit, efformatam escarram à parte sanâ tunc suppurantibus resolvere, minimè verò excidere præstat. Si enim intempestivâ sectione crustæ gangrænosæ separatio tentetur, jam post operationem partes ingurgitatæ gangrænâ afficiuntur, acerrimi dolores oriuntur, ferociùs sævit morbus, malaque pejora ut plurimùm sequuntur; imò ægros hac praxi nonnunquam tolli de medio vidimus. Non item escarrâ perfectâ & ortâ suppuratione, quæ mortuum à vivo

(*a*) Heister. instit. Chirurg. part. 1, lib. 4, cap. 11. Juncker. conspect. Chir. tab. 8. *Cours de Chirurgie*, par M. Col de Vilars, tom. 1, pag. 346.

(*b*) Cels. lib. 5, cap. 8.

(*c*) Loc. superius citato, n. 11.

(*d*) Armamentar. Chirurg. tab. 20.

ſeparandum indicat, tunc enim naturâ monſtrante viam, ſectione pus contentum evacuatur faciliùs, carbunculusque partim jam reſolutus ſcalpello vel forfice abſque periculo & utiliter reſcinditur.

Cum ſæpiùs in primis temporibus poſt ſeparationem ſequatur ſuppuratio mali moris, languentem vaſorum vim excitare, humorumque naturam mutare juvat ſuppurantibus cum Myrrhæ & Aloes tinđurâ mixtis, topicisque variis exteriùs admotis. Carnes pallidas, luxuriantes phagedenicis reſtringere decet; cæterùm purgato carbunculo, ægroque ſe meliùs habente, pro vario carnium ſtatu, ulcus, ut ſimplex tractandum.